

Mehmet Emin EKMEN
Mersin Milletvekili
DEVA Partisi Genel Başkan Yardımcısı

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Sayın Vedat IŞIKHAN tarafından Anayasanın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ıncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim. 04/06/2025

Mehmet Emin EKMEN
Mersin Milletvekili

Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü (OECD) verilerine göre, Türkiye, haftalık ortalama 47 saatlik çalışma süresiyle OECD ülkeleri arasında en uzun çalışma saatlerine sahip ülkelerden biridir. Bu süre, OECD ortalaması olan 37 saatin oldukça üzerindedir.

OECD'nin "Better Life Index" raporuna göre, Türkiye'de çalışanların %25'i haftada 50 saatten fazla çalışmaktadır. Bu oran, OECD ortalaması olan %10'un oldukça üzerindedir. Türkiye'de çalışanlar, günde yalnızca yaklaşık 12,4 saatini (24 saatin) kişisel bakım ve boş zamana ayırabilirken OECD ortalaması: yaklaşık 15 saattir.

Uzun çalışma saatlerinin, çalışanların fiziksel ve zihinsel sağlığı üzerinde olumsuz etkileri olduğu, iş kazaları ve tükenmişlik sendromu gibi sorunlara neden olabileceği bilinmektedir. Ayrıca, verimliliğin artması için çalışma saatlerinin değil, çalışma koşullarının ve iş süreçlerinin iyileştirilmesi gerektiği vurgulanmaktadır.

Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) ve Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) tarafından yapılan ortak araştırmalara göre, haftada 55 saatten fazla çalışmanın, kalp-damar hastalıkları ve inme riskini önemli ölçüde artırdığı bilimsel olarak ortaya konmuştur. Aynı şekilde, uzun çalışma saatleri iş kazaları riskini artırmakta, tükenmişlik sendromuna neden olmakta ve çalışanların genel yaşam memnuniyetini düşürmektedir.

Başta Avrupa Birliği ülkeleri olmak üzere gelişmiş ülkelerde çalışma süreleri düşürülmekte, esnek çalışma modelleri teşvik edilmekte ve iş-yaşam dengesini gözetken politikalar uygulanmaktadır. Örneğin Fransa'da haftalık yasal çalışma süresi 35 saat ile sınırlı

29066

Mehmet Emin EKMEN
Mersin Milletvekili
DEVA Partisi Genel Başkan Yardımcısı

tutulurken, bu sürenin üzerindeki çalışmalar fazla mesai kapsamında değerlendirilmektedir. İskandinav ülkelerinde çalışanların esnek çalışma saatlerine ve yıllık izin haklarına erişimi kolaylaştırılmıştır.

Türkiye'de ise hem çalışma sürelerinin uzunluğu hem de çalışanların bu süre içerisinde verimli çalışabilmeleri için gerekli olan sosyal ve kurumsal desteklerin yetersizliği, bireysel refahı ve toplumsal üretkenliği olumsuz etkilemektedir. Bu bağlamda, ülkemizdeki çalışma sürelerinin uluslararası normlarla karşılaştırılması, bu sürenin çalışan sağlığı, iş verimliliği ve toplumsal refah üzerindeki etkilerinin araştırılması ve bu konuda politikalar geliştirilmesi büyük önem arz etmektedir.

Bu bağlamda;

1. Türkiye'de haftalık ortalama çalışma süresi nedir? Bu süre son beş yıl içerisinde yıllara göre nasıl bir değişim göstermiştir?
2. Türkiye'de haftalık 50 saatten fazla çalışanların genel istihdam içindeki oranı nedir? Bu oran; kamu, özel sektör ve meslek gruplarına (örneğin sanayi, hizmet, tarım vb.) göre nasıl bir dağılım göstermektedir?
3. Uzun çalışma saatlerinin çalışanların fiziksel ve ruhsal sağlığı üzerindeki etkilerine ilişkin olarak Bakanlığınız veya bağlı kuruluşlarınız tarafından yürütülmüş ya da desteklenmiş bir araştırma, analiz ya da rapor mevcut mudur?
4. Çalışma sürelerinin azaltılması, esnek ve dengeli çalışma modellerinin geliştirilmesi ve çalışanların iş-yaşam dengesinin iyileştirilmesi amacıyla Bakanlığınızın hali hazırda yürüttüğü veya planlama aşamasında olan herhangi bir proje, uygulama ya da politika bulunmakta mıdır?
5. Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası çalışma sözleşmeleri ve OECD/Avrupa Birliği normları doğrultusunda çalışma saatlerinin düzenlenmesine yönelik yasal bir değişiklik ya da politika reformu Bakanlığınızın gündeminde midir?
6. Türkiye genelinde fazla mesai uygulamalarının (haftalık yasal sürenin üzerindeki çalışmaların) yasal sınırlar içinde gerçekleştirilip gerçekleştirilmediğine dair Bakanlığınızca yapılan denetim sayısı nedir? Son beş yılda fazla mesai ihlalleri nedeniyle uygulanan idari yaptırımlar nelerdir?

29066

Mehmet Emin EKMEN
Mersin Milletvekili
DEVA Partisi Genel Başkan Yardımcısı

7. Uzaktan çalışma, esnek çalışma saatleri, 4 günlük çalışma haftası gibi alternatif çalışma modellerinin Türkiye'deki uygulanma durumu hakkında Bakanlığınızın elinde istatistiksel veri bulunmakta mıdır?
8. Uzun çalışma saatlerinin kadın çalışanlar ve aile yaşamı üzerindeki etkilerine dair özel bir çalışmanız var mıdır? Kadın istihdamını artırmak amacıyla çalışma saatlerine yönelik özel politikalar geliştirilmekte midir?
9. Psikososyal riskler (tükenmişlik, stres, depresyon vb.) kapsamında uzun çalışma saatlerine maruz kalan çalışanlara yönelik önleyici sağlık politikaları geliştirme yönünde bir planlama yapılmakta mıdır?